

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 25.11.2008
СОМ(2008) 791 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**Пътна карта за морско пространствено планиране: за постигане на общи
принципи в ЕС**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Пътна карта за морско пространствено планиране: за постигане на общи принципи в ЕС

1. ВЪВЕДЕНИЕ

На 10 октомври 2007 г. Европейската комисия прие Синята книга, предлагаща Интегрирана морска политика за Европейския съюз (ИМП)¹ и подробен план за действие². На 14 декември 2007 г. Европейският съвет одобри Интегрираната морска политика (ИМП) и плана за действие.

Морското пространствено планиране (МПП)³ е ключов инструмент за Интегрираната морска политика (ИМП). Той помага на обществените власти и на заинтересованите страни да координират своите действия и да оптимизират използването на морското пространство за подобряване на икономическото развитие и на морската околна среда. Настоящото съобщение цели да улесни развитието на морското пространствено планиране от държавите-членки и да стимулира нейното прилагане на национално равнище и на равнище на ЕС⁴. То определя основните принципи за МПП и се стреми, посредством обсъждания, да поощри развитието на общ подход между държавите-членки.

2. ОБОСНОВКА

2.1. За какво ни служи морското пространствено планиране?

Засилената дейност в европейските морета води до конкуренция на интересите в отделни сектори като корабоплаване и морски транспорт, енергия от морски източници, пристанищно развитие, риболов и аквакултури, както и до проблеми на околната среда.

Климатичните промени, по-специално покачването на морското равнище, окисляването, повишаването на температурата на водата, както и честите екстремни атмосферни явления, най-вероятно ще предизвикат промяна на икономическите дейности в морските пространства и ще изменят морските екосистеми. Морското пространствено планиране може да изиграе важна роля за намаляването на рисковете чрез насърчаване на ефективното използване на морското пространство и на възобновяемите енергийни източници, както и за изгодното адаптиране към въздействието на климатичните промени върху морското пространство и крайбрежните води.

---

¹ COM(2007)575.

² SEC(2007) 1278.

³ Терминът **морско пространствено планиране** ще се използва в този документ, въпреки че в съвременната практика има тенденция за синонимна употреба на различни термини, например от държави-членки. Терминът „maritime spatial planning“ се предпочита спрямо „marine spatial planning“, за да подчертае цялостния междуотраслов подход към процеса.

⁴ Съобщението е съгласно Раздел 3.2 от Синята книга

МПП е средство за подобряване на вземането на решения. То предоставя рамка за уреждане на спорове между конкуриращи се човешки дейности и справянето с тяхното въздействие върху морската околна среда. Неговите цели са да внася баланс в интересите на отделните сектори и да постига устойчиво използване на морските ресурси в съответствие със стратегията за устойчиво развитие на Европейския съюз⁵.

МПП следва да се базира на спецификата на отделните морски региони и подрегиони. Това е **процес**, състоящ се от събиране на данни, консултации със заинтересованите страни и съвместното развитие на план, последващи етапи на прилагане, изпълнение, оценка и преразглеждане.

2.2. Предимства на европейския подход

Прилагането на морското пространствено планиране (МПП) е отговорност на държавите-членки. Принципът на субсидиарност се прилага, но действията на равнище на Европейския съюз могат да бъдат от значителна допълнителна полза.

Използването на МПП ще увеличи конкурентноспособността на морската икономика на ЕС, насърчавайки растежа и създаването на нови работни места в съответствие с Лисабонската програма. Морската икономика е важна за Европа, представляваща приблизително пет милиона работни места⁶. Изчислено е, че между 3 и 5 % от европейския брутен вътрешен продукт (БВП) се генерира от морската индустрия и услугите⁷, някои с голям потенциал за растеж. Стабилна рамка за планиране, предоставяща правова сигурност и предсказуемост ще насърчава инвестициите в тези сектори, като включва развитие на енергията от морски източници, корабоплаване и морски транспорт, пристанищно развитие, добив на нефт, газ и аквакултури, подпомагайки възможностите на Европа за привличане на чужди инвестиции.

Различните подходи по сектори при използването на морските ресурси водят до фрагментирано изготвяне на политика. Това поставя ограничения на морските дейности, намалявайки техния потенциал за развитие и възпрепятствайки правото на публичните власти да защитят морската околна среда. Съвместната работа по МПП предоставя рамка за координиране на подходите в отделните сектори. Това повишава ефективността и последователността в политиките на национално равнище и на равнището на ЕС, като намалява икономическите **разходи от липса на координиране**⁸.

Морските дейности имат **трансгранично измерение**. Националните решения имат влияние върху съседните страни. За държави-членки, споделящи общ подход в управлението на морското пространство в един и същ морски басейн, ще бъде по-лесно да посрещнат тези предизвикателства. Ролята на ЕС е да

---

⁵ <http://ec.europa.eu/environment/eussd/>

⁶ http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/study_employment_en.html

⁷ Това не включва цената на суровините, като нефт, газ или риба.
http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/pdf/com_2006_0275_en_part2.pdf.

⁸ На това място може би ще има препратка към насоките за пристанищно развитие, разработвани в момента от ГД „Околна среда“ и ГД „Енергетика и транспорт“.

насърчава общия подход сред държавите-членки, като взема под внимание трансграничното влияние.

За целите на **вътрешния пазар** МПП осигурява база за опростена система за издаване на разрешителни и за намаляване на разходите по регулаторните и административните процедури, като предоставя прозрачна и надеждна рамка за планиране.

Морето е **сложна екосистема**, която прехвърля административните граници. За едно балансирано дългосрочно управление трябва да се вземе предвид цялата екосистема и определящите я фактори. Планирането трябва да се стреми да опази и подобри морската среда. Работата по МПП на равнището на ЕС предоставя необходимия форум за държавите-членки да дискутират и разработят цялостен подход за управлението на морските дейности в съответствие с нуждите на екосистемата.

2.3. Как ще бъде постигната тази цел?

Настоящото съобщение излага основните проблеми за дискутиране по МПП на равнището на ЕС. То предоставя информацията относно:

- съществуващи методи за МПП в държавите-членки и други международни примери, включвайки практики, усвоени от проекти на ЕС, по-специално INTERREG и рамкови програми за изследователска дейност (глава 3).
- международни инструменти и инструменти на ЕС, имащи влияние върху МПП (глава 4).

Въз основа на тези примери, в съобщението се посочват основните принципи за МПП (глава 5) като база за широк дебат за общ подход за МПП в ЕС.

3. ОБЩО ПЛАНИРАНИ ПОДХОДИ И ПРОЕКТИ

МПП е напълно нов процес. Все повече държави-членки го използват или подготвят неговото използване, а проектите на ЕС вече разработват набор от инструменти и критерии за МПП.

3.1. Съществуващи подходи за морско пространствено планиране

Обединеното кралство подготви законопроект относно морските работи („Marine Bill“) като всеобхватна законодателна рамка, установяваща система за морско планиране за всички британски води⁹ Шотландия разработи законопроект относно морските дела („Marine Bill“) за управление на своите териториални води¹⁰. Двата законопроекта предоставят нова административна структура (Организация за морско управление) за улеснение на процедурите по получаване на разрешителни и лицензии. В Швеция приемането на законопроекта относно морските дела е насрочен за началото на 2009 г. Общото между тези законопроекта е комплексният подход към националните

---

⁹ <http://www.defra.gov.uk/marine/legislation/index.htm>.

¹⁰ www.scotland.gov.uk/marinebill.

морски политики, включително използването на морското пространствено планиране.

В Португалия Националната стратегия за моретата (2006 г.) има за цел да интегрира политиките на отделните сектори и да дефинира принципи за морско пространствено планиране и интегрирано управление на крайбрежните зони (ICZM). През 2007 г. бе създаден междуведомствен комитет за морски дела.

Германия разшири с морското пространствено планиране обхвата на действие на закона за териториално планиране и по този начин и на федералното влияние спрямо изключителната икономическа зона. Причина за това бе развитието на сектора за вятърна енергия от инсталации, разположени в морето. Наскоро разработеният план за морското пространство покрива всички три измерения на морското пространствено планиране (повърхност, водна колона и морско дъно) и определя зони за специфични морски дейности. Плановете ще влязат в сила с приемането на съответна легална наредба. За момента не се планира оценка на процеса¹¹.

Белгия използва зонирването по главен устройствен план („Master plan“), за да определи морското пространство за различни употреби. Движещите сили са извличането на пясък и чакъл и вятърна енергия от разположени в морето източници. Втора фаза на планиране ще определи места за защитени морски зони съгласно мрежата „НАТУРА 2000“. Този план одобрява получаването на разрешителни и лицензи за определен вид дейности в рамките на определените зони и е обект на редовен мониторинг и оценка¹².

Полша урежда пространственото планиране в морските зони посредством морските териториални зони на Република Полша и Акта за морска администрация. Съгласно Interreg IIIВ наскоро бе финализиран пилотен проект за морското пространствено планиране в залива Рук, включващ изследване на пространственото развитие на съседни територии. Полша възнамерява да промени националния си закон за планиране, за да даде правен статут на плановете за морски пространства и да разработи такива плановете за полските териториални води¹³. Резултатите от проекта се използват за насоки на правителството в този процес.

Някои държави-членки и някои други европейски държави разработиха комплексни плановете за морско управление, които дават насоки за вземане на решения, отнасящи се до въпросните морски зони. Нидерландия разработи План за интегрирано управление на Северно море 2015. Главната мотивация е нуждата да се планира вятърната енергия от инсталации в морето. Планът представя комплексна схема за оценяване на всички дейности, изискващи разрешително. За морски цели бе създадена картография на възможностите, свързани с фиксирани локации и се очаква те да покажат най-силния растеж¹⁴.

Норвегия разви интегриран план за управление за Баренцово море и за морската територия до островите Lofoten. Той предоставя схема за устойчиво

---

¹¹ http://www.bsh.de/en/The_BSH/Notifications/Spatial_Planning_in_the_German_EEZ.jsp.

¹² <http://www.mumm.ac.be/EN/Management/Sea-based/index.php>.

¹³ <http://www.plancoast.eu/>.

¹⁴ <http://www.noordzee.org/nz/index.jsp>.

използване на ресурсите и за съществуващи и нови дейности. Взема се под внимание фактът, че равновесието на морската среда се променя с времето и изтъква значимостта на научното познание. Норвегия възнамерява да разработи планове за интегрирано управление в Норвежко море, както и за частта на Норвегия от Северно море¹⁵.

Франция представи схемата *schéma de mise en valeur de la mer*¹⁶ за езерото Тау в Средиземно море и за басейна Аркашон в Атлантическия океан. Схемата отделя внимание на развитието на крайбрежната зона, включва мерки като определяне на зони на дейност, и също така определя зони за специфична морска употреба. Франция в момента разработва правна рамка за околната среда, която ще включва специфични мерки за управление на морските дейности.

Някои държави-членки и региони започнаха да прилагат стратегиите за интегрираното управление на крайбрежните зони (ИУКЗ), които биха могли да бъдат от значение за морското пространствено планиране. Сред тях е и региона Emilia-Romagna в Италия, който разработи стратегия за прилагане на принципите¹⁷ на ИУКЗ в съответствие с проекта Interreg ШВ. Словения също участва в този проект и проявява интерес за сътрудничество с Италия и Хърватска по морското пространствено планиране.

Испания одобри Стратегия за устойчиво развитие на крайбрежието за 2007 г. Испанските региони Asturias, Cantabria и Andalusia развиха комплексни планове за управление на техните крайбрежни зони. Испания също така стартира изследване на зонирването на своите териториални води за използване на вятърна енергия от разположени в морето инсталации¹⁸.

Канада прие целево ориентиран подход за управление на морските дейности, който дава насоки за решаване на конфликти между отделните сектори. Австралия е доста напреднала в използването на триизмерното морско зонирване и включва в процеса голям брой заинтересовани страни.

3.2. Проекти, финансирани с европейски средства

Посредством целта за европейско териториално сътрудничество, Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) може да подпомага проекти за пространствено развитие, някои от които са от значение за морското пространствено планиране¹⁹. Те включват картографиране, общи критерии за морско пространствено планиране и трансгранични подходи в полза на морското управление.

---

¹⁵ http://www.regjeringen.no/en/dep/md/Selected-topics/Svalbard_og_polaromradene/Integrated-Management-of-the-Barents-Sea.html?id=87148.

¹⁶ Схема за повишаването на значението на морето (SES)

¹⁷ <http://www.plancoast.eu/>.

¹⁸ <http://www.mityc.es/Electricidad/Seccion/InstalacionesEolicas/EstudioEstrategico/>.

¹⁹ Например, проекти, финансирани от трансграничните програми за Балтийско море, Северно море и за територии от централната част на Адриатическо море, Дунавски регион и Югоизточно море (CADSES).

Програмите за научноизследователска дейност на ЕС подпомагат от 1980 г. мултидисциплинарното изследване на крайбрежната и морска наука. Изследването на ерозията на бреговете и наводненията, интегрираното управление на крайбрежните зони (ICZM) и границите на морските екосистеми са особено актуални. MESMA е насочила усилията си върху мониторинг и оценка на териториите за пространствено управление, и ще разработи иновативни методи и стратегии за интегрирано планиране. HERMES има за цел да събере достатъчно информация за екосистемите покрай границите на европейските океански дълбини²⁰.

В рамките на програмата TEN-T, приоритетни проекти и предварителни изследвания относно „морски магистрали“ могат да бъдат подпомогнати от програмата MARCO POLO II, регионални фондове и фондове за научноизследователска и развойна дейност. Към днешна дата проектите за „морски магистрали“ обхващат Балтийско море, Западна Европа, западната и източната част на Средиземно море, както и Черно море. Европейската инициатива за съседство и партньорство (ENPI) и програмите за трансгранично сътрудничество за периода 2007 — 2013 г. имат за задача да подпомогнат проектите в избраните региони от Балтийско, Средиземно и Черно море²¹.

4. МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ И ИНСТРУМЕНТИ НА ЕС С ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ МОРСКОТО ПРОСТРАНСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ

4.1. Международни инструменти

Конвенцията на Организацията на обединените нации по морското право (UNCLOS)²² внася баланс между правата и интересите, като например на държавите на флага, крайбрежните и пристанищни държави. Разделението на морета и океани по морски зони, за някои от които крайбрежните държави трябва да предявят претенции, за да имат правна сила, е от особено значение.

От значение е също така принципът на свободно корабоплаване гарантирано от UNCLOS, който е зависим от приетите правила и стандарти за морска безопасност и закрила на морската среда.

Международната морска организация (ММО) определя международно признати правила и стандарти за корабоплаване и морски транспорт, като например схеми за разделено движение. Протоколът на Лондонската Конвенция (2006 г.) представя принципа за превантивни мерки, който представлява голяма промяна в подхода за уреждане на депонирането на отпадъчни материали в морето²³.

---

²⁰ www.eu-hermes.net

²¹ http://ec.europa.eu/world/enp/funding_en.htm

²² приета през 1982 г., влязла в сила от 1994 г. Европейската общност и всички държави-членки са страни по UNCLOS.

²³ http://www.imo.org/Conventions/contents.asp?topic_id=258&doc_id=681

4.2. Инструменти на ЕС

4.2.1. Законодателство за околната среда

Рамковата директива за морска стратегия (MSFD)²⁴ е екологичният стълб на интегрираната морска политика²⁵. Тя изисква държавите-членки да постигнат добро състояние на морската среда до 2020 г., да приложат екосистемния подход, както и да гарантират, че натискът от човешките дейности е съвместим с доброто състояние на екологията. Необходимо е държавите-членки да си сътрудничат там, където делят морски регион или подрегион и използват съществуващи регионални структури за координационни цели, включително с трети страни.

Рамковата директива за морската стратегия (MSFD) не регулира директно морските дейности, но трябва да се вземе под внимание тяхното въздействие за определянето на добро екологично състояние. Приложение VI дава примери на възможните мерки, включвайки пространствен и времеви контрол и инструменти за координирано управление. Някои държави-членки обявиха, че ще използват морското пространствено планиране за прилагане на Рамковата директива за морската стратегия (MSFD) (напр. Обединеното кралство).

Рамковата директива за водите (РДВ)²⁶ с разпоредби, приложими за крайбрежните и преходни води, изисква от държавите-членки да публикуват до декември 2009 г. планове за управление на речните басейни (ПУРБ). В резултат държавите-членки създадоха водни обекти, които да си сътрудничат за гарантиране на условията по Рамковата директива за водите (РДВ) с оглед трансгранични райони на речни басейни.

Директивата за местообитанията и Директивата за птиците („НАТУРА 2000“)²⁷ поставя изискване пред държавите-членки да определят и защитят зони за съхраняване на местните видове или естествени местообитания. Определянето на крайбрежни и морски зони се извършва в момента и са необходими подходящи управленчески мерки. Директивата за местообитанията се нуждае от оценка на плановете или проектите, които могат значително да повлияят върху определена територия в рамките на „НАТУРА 2000“.

Директивата за стратегическата оценка за въздействие върху околната среда (SEA)²⁸ изисква екологична оценка на определени планове и програми, разпоредби относно консултациите (включително трансгранични), оценка на алтернативите, и на мерките за предотвратяване и/или за намаляване на неблагоприятните последици. Директивата за оценка за въздействие върху околната среда поставя подобни изисквания за проекти²⁹.

---

²⁴ 2008/56/ЕО

²⁵ Съображение 3 от Рамковата директива за водите.

²⁶ 2000/60/ЕО

²⁷ 79/409/ЕИО, ОВ L 103, 25.4.1979 г. (Директива за птиците) и 92/43/ЕИО, ОВ L 206, 22.7.1992 г. (Директива за естествените местообитания)

²⁸ 2001/42/ЕО, ОВ L 197

²⁹ 97/11/ЕО, ОВ L 073, 14.3.1997 г. (изменяща 85/337/ЕИО)

4.2.2. *Общата политика в областта на рибарството (ОПОР)*

Общата политика в областта на рибарството (ОПОР) е изключително в компетенциите на ЕС. Добър пример за интегрирано управление на морското пространство на политиките на отделните сектори, е решението (базирано на член 9 от основния регламент на ОПОР)³⁰, приет от Комисията по искане на правителството на Нидерландия за закрила на местообитание на нидерландското крайбрежие на Северно море (територия Voordelta)³¹. Вземайки предвид взаимодействието между рибарството и екосистемата, както и мобилността на рибните запаси, устойчивото управление на рибарството във водите на ЕС би имало полза от последователно морско пространствено планиране.

Комисията представи съобщение относно стратегията за устойчиво развитие на европейските аквакултури. Нарастващата конкуренция за морско и брегово пространство, както и качеството на водата са основните предизвикателства за развитие на аквакултурите. Морското пространствено планиране може да предостави насоки и надеждна информация за местоположението на дейностите.

4.2.3. *Други инструменти*

Препоръката на Европейския съюз за интегрирано управление на крайбрежните зони (ИУКЗ)³² установява общи принципи (включително последователност в пространственото планиране в граничната зона суша-море) и призовава държавите-членки да развият стратегии за ИУКЗ. Това поощрява държавите-членки да си сътрудничат с трети съседни страни.

Комисията прие съобщение относно вятърната енергия от разположени в морето инсталации³³. Морското пространствено планиране може да подпомогне развитието на възобновяеми източници на енергия от морски източници чрез предоставяне на устойчива регулаторна рамка.

4.3. **Регионални конвенции**

Работата съгласно Конвенцията за защита на морската среда в Североизточния Атлант (Конвенция OSPAR) от 1992 г. се основава на подход към екосистемата и е организиран около шест стратегии. Конвенцията OSPAR послужи като платформа за обмен на информация по морското пространствено планиране, резултат от петата конференция за Северно море³⁴ и я доразви в контекста на нейната стратегия за биологично разнообразие и екосистеми.

---

³⁰ Регламент (ЕО) № 2371/2002.

³¹ http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/management_resources/environment/natura_2000_en.htm: Насоки на ГД „Морско дело и рибарство“ и ГД „Околна среда“ за прилагане на мерки в областта на рибарството за морските зони от „Натура 2000“.

³² 2002/413/ЕО, ОВ L148

³³ COM(2008)736

³⁴ Декларация на министрите относно защитата на Северно море, март 2002 г., Глава XI Сътрудничество в процеса на пространственото планиране в Северно море.

Хелзинкската комисия (HELCOM) работи от 1974 г. насам за закрилата на морската среда в Балтийско море. От особено значение е Планът за действие за Балтийско море на Хелзинкската комисия (HELCOM) приет през 2007 г. с Препоръка 28Е/9 относно разработването на принципи за морско пространствено планиране за района на Балтийско море.

Средиземно море бе първият регион, който през 1975 г. прие План за управление (План за действие за Средиземно море — MAP), в съответствие с програмата на ООН за околната среда. Планът за действие за Средиземно море — MAP ще се приложи посредством Барселонската Конвенция. Наскоро приетият протокол от Конвенцията за интегрирано управление на крайбрежната зона (ICZM)³⁵ изисква от договарящите се страни да установят обща рамка за интегрирано управление на средиземноморските брегови зони.

Букурещката конвенция от 1992 г. има за цел да защитава морската среда на Черно море. Работата по протокола и по стратегическия План за действие за интегрирано управление на крайбрежната зона продължава.

5. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ, ПРОИЗЛИЗАЩИ ОТ ПРАКТИКАТА НА МОРСКОТО ПРОСТРАНСТВЕНО ПЛАНИРАНЕ

Предходните глави разрешават идентифицирането на следната комбинация от общи принципи, имащи значение за морското пространствено планиране в ЕС.

Устойчивото развитие на морските региони зависи от състоянието на съответната екосистема. В съответствие с интегрираната морска политика (ИМП) подходът към екосистемата е основополагащ принцип за морското пространствено планиране. Въпреки, че дейностите на сушата могат да имат директно въздействие върху морските региони, морското пространствено планиране управлява единствено морските дейности и дейностите в крайбрежните води. Обхватът на морското пространствено планиране с оглед на географското покритие ще варира в зависимост от регионалните условия. Разработването на морското пространствено планиране трябва да вземе предвид прилагането на няколко международни инструмента и инструмента на ЕС от пряко значение и където е възможно да даде своя принос най-вече в областта на околната среда. Прилагането на Рамковата директива за морска стратегия (MSFD) ще бъде от особено значение в тази връзка..

5.1. Използване на морското пространствено планиране според зоната и вида на действие

Управлението на морските пространства, посредством морското пространствено планиране, следва да се базира на вида планирани или съществуващи дейности и тяхното въздействие върху околната среда. Може и да не се налага морският пространствен план да покрива цялата територия (например изключителна икономическа зона на държава-членка).

---

³⁵ Подписано в Мадрид, на 21.1.2008 г.

За зони със засилена активност или особено уязвими райони е вероятно да се наложи план за морското пространство с по-препоръчителен характер, предвид на това, че основните управленчески принципи биха могли да се окажат достатъчни за райони с по-слаба активност. Решението за избиране на по-стриктен или по-гъвкав подход следва да бъде въпрос на процедура на оценяване.

Морското пространствено планиране действа в три измерения, отнасяйки се към дейности а) по морското дъно, б) във водния стълб; и в) по повърхността. Това позволява едно и също място да се използва за различни цели. Времето също така следва да се вземе под внимание като четвърто измерение, тъй като съвместимостта на употребите и „управленческата нужда“ на отделния морски район биха могли да варират във времето.

5.2. Определяне на цели за ръководене на морското пространствено планиране

Морското пространствено планиране следва да се ползва за управление на текущи дейности и за направление на бъдещето развитие на морските райони. Стратегически план за общо управление на даден морски район следва да включва подробни цели. Тези цели следва да позволяват арбитраж в случай на конфликт на интереси между отделните сектори.

5.3. Разработване на морското пространствено планиране по прозрачен начин

Прозрачността е необходима за всички документи и процедури във връзка с морското пространствено планиране. Неговите различни стъпки е нужно да са лесно разбираеми за широката общественост. Това ще осигури пълна информираност на всички заинтересовани страни и по този начин ще се улесни предсказуемостта и ще подобри неговото възприемане. .

5.4. Участие на заинтересованите страни:

С цел да се постигне широко одобрение, притежание и подкрепа за приложение, на възможно най-ранния етап от процеса на планиране е също толкова важно да се привлекат всички заинтересовани лица, включително крайбрежните региони. Участието на заинтересованите лица е също така извор на знание, който значително може да повиши качеството на морското пространствено планиране.

5.5. Вътрешно координиране в държавите-членки — опростяване на вземането на решения

Морското пространствено планиране опростява вземането на решения и ускорява процедурите по получаване на разрешителни и лицензии в полза на морските ползватели, както и за морски инвестиции. Координирани и съвместни планове се нуждаят от обективна или рационална процедура на прилагане като кумулативните ефекти следва да се вземат под внимание. Вътрешното координиране в държавите-членки относно морските дела, предложени в Насоките за интегриран подход спрямо въпросите на морската

политика³⁶ следва също така да са от полза за прилагането на морската пространствена политика. Разработки в държавите-членки (например законопроектите относно морските дела в Обединеното кралство и Шотландия) ясно показват, че националните власти са силно заинтересовани да се възползват от тези преимущества, посредством създаването на координиращ административен орган.

5.6. Гарантиране на правната сила на националното морско пространствено планиране

Морското пространствено планиране не замества сухоземното планиране по море, имайки предвид неговата триизмерност и факта, че един и същи морски район може да бъде използван за няколко дейности, при условие, че те са съвместими. Въпреки това, по същият начин, по който сухоземното планиране установява правно обвързваща рамка за управлението по суша, морското пространствено планиране, за да бъде ефективно, следва да бъде правно обвързващо. Това би могло също така да повдигне въпроса за адекватната административна рамка относно морското пространствено планиране.

5.7. Трансгранично сътрудничество и консултации

Сътрудничеството отвъд границите е необходимо за осигуряване на съгласуваност на планове за екосистеми. Това ще доведе до разработването на общи стандарти и процедури и ще повиши всеобщото качество на морското пространствено планиране. Някои организации като Комисията от Хелзинки (HELCOM) вече са започнали да работят по това.

5.8. Включване на мониторинг и оценяване в процеса на планиране

Морското пространствено планиране действа в непрестанно променяща се околна среда. То се базира на данни и информация, които се променят с времето. Процесът на планиране трябва да е достатъчно гъвкав, за да може да реагира на такива промени и да позволява плановете да бъдат ревизирани своевременно. За да се отговори на тези две изисквания, морското пространствено планиране следва да включва прозрачен и редовно провеждащ се мониторинг и механизъм на оценяване.

5.9. Постигане на съгласуваност между сухоземното и морското пространствено планиране — връзка с интегрираното управление на крайбрежните зони (ИУКЗ)

Постигането на съгласуваност между сухоземното планиране (включително крайбрежните зони) и морските системи на планиране е предизвикателство. Крайбрежните зони са „опорната точка“ между морското и сухоземното развитие. Дренажни райони или влияния от базирани на сушата дейности като селско стопанство и разрастваща се урбанизация са актуални в контекста на морското пространствено планиране. Ето защо сухоземното пространствено планиране следва да бъде координирано с морското пространствено планиране.

---

³⁶ COM(2008) 395 окончателен

Съответните дейности следва да си сътрудничат и да привличат заинтересовани страни, така че да гарантират последователност.

5.10. Подробна база данни и база на познание

Морското пространствено планиране трябва да се базира на солидна научна информация и познание. Планирането следва да е следствие на познание (адаптивно управление). Комисията положи началото на няколко научни способа за събиране на данни, които ще подпомогнат морското пространствено планиране в този процес. Това включва Европейска мрежа за наблюдение и данни за морската среда (EMODNET), интегриране на база данни за морски социално-икономически статистики (понастоящем разработвани от ESTAT), европейски атлас на моретата (който ще бъде предоставен през 2009 г.) и глобален мониторинг на околната среда и сигурността (Copernicus).

6. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВИ

Морското пространствено планиране е важен инструмент за разработването на интегрирана морска политика в Европа. Настоящото съобщение цели да скицира първите стъпки за общ подход към морското пространствено планиране. Посочвайки основни принципи, едновременно от текущи практики и от съществуващи разпоредби, то се стреми да поощри дебат за насоките при разработването на морското пространствено планиране в ЕС.

За улеснение на този дебат, в началото на 2009 г. Европейската комисия ще стартира работна програма, която ще обхваща следните етапи:

- организиране на серия от 4 работни срещи през 2009 г. Тези работни срещи ще съберат заедно представители на заинтересованите страни от всички важни области. Тяхната цел ще бъде обсъждането на предложените в настоящото съобщение принципи;
- организирането през 2009 г. на пилотни проекти, целящи развитието на трансграничните аспекти на сътрудничество по морското пространствено развитие;
- изработването на доклад, описващ заключения, базирани на резултатите от работните срещи и предлагащ по-нататъшни стъпки и дейности, които ще го последват.

Интегрираната морска политика на Европейския съюз предлага иновативен подход за разработване на политика. Морското пространствено планиране е един от инструментите, които могат да бъдат използвани за доразвиване на този подход.